

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Sędziowie: SSO Leszek Matuszewski

SSO Piotr Michalski

Protokolant: p.o.staż. Katarzyna Pękala

przy udziale Katarzyny Bugajskiej- Grząbka Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań – Stare Miasto w Poznaniu po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2019 r.

sprawy skazanego **P. N.**

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt VIII K 491/18

1. Na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk prostuje oczywiste omyłki pisarskie zaskarżonego wyroku poprzez:

- dodanie w pkt 5, że wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu połączono również karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem tegoż Sądu Rejonowego z dnia 11.12.2012 r. w sprawie o sygn. VIII K 1480/12,

- wskazanie w pkt 7 właściwej kwalifikacji prawnej czynu zastępując „z art. 278 § 1 kk” kwalifikacją „z art. 278 § 1 kk i art. 288 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 64 § 1 kk” oraz wskazanie poprawnej daty czynu w miejsce „od 1 do 4.05.2017 r.” przyjmując „od 1 do 3.05.2017 r.”.

2. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.

3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. P. kwotę 147,60 zł (z VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

4. Kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Piotr Michalski Hanna Bartkowiak Leszek Matuszewski

UZASADNIENIE

Areszt Śledczy w Poznaniu dnia 20 lipca 2018 r. (data wpływu pisma do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu – k. 1) poinformował, iż zachodzą przesłanki do wydania wyroku łącznego wobec skazanego **P. N.** . Do pisma została dołączona informacja o pobytach i orzeczeniach związanych z osobą P. N..

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu po rozpoznaniu sprawy, w dniu 29 listopada 2018 r., w postępowaniu o sygn. VIII K 491/18, wydał wyrok łączny w sprawie skazanego, gdzie stwierdził, że **P. N.** został skazany m.in. następującymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Szamotułach z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie **II K 1480/12** za przestępstwo z art. 244 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat tytułem próby; postanowieniem z dnia 29 lutego 2016 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;
2. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie **VIII K 417/15** za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione 28 marca 2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie **VIII K 256/15** za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione 26 lutego 2015 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie **VIII K 274/16** za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione 9 sierpnia 2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie; karę pozbawienia wolności P. N. odbył w okresie od 5 maja 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r.; postanowieniem z dnia 21 maja 2018 r. kara ograniczenia wolności została zamieniona na karę zastępczą 120 dni pozbawienia wolności;
5. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie **VIII K 244/16**, którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach **VIII K 417/15** oraz **VIII K 256/15** i wymierzono karę łączną 9 miesięcy pozbawienia wolności; karę łączną skazany odbył w okresie od 25 marca 2016 r. do 29 listopada 2016 r.;
6. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 25 września 2017 r. w sprawie **VIII K 493/17** za przestępstwo z art. 278 § 1 kk popełnione od 1 do 12 kwietnia 2017 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności; karę tę skazany odbył w okresie od 22 grudnia 2017 r. do 22 marca 2018 r.;
7. Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie **VIII K 529/17** za przestępstwo z art. 278 § 1 kk popełnione od 1 do 4 maja 2017 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy orzekł w sposób następujący:

- w pkt I na mocy art. 569 § 1 kpk w zw. z art. 85 § 1 i 2 kk, art. 85a kk, art. 86 § 1 kk oraz art. 87 § 1 kk połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczone wobec P. N. wyrokami opisanymi w pkt 4 i 7 i wymierzył wobec niego karę łączną **1 roku pozbawienia wolności**,
- w pkt II Sąd I instancji wskazał, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu,
- w pkt III w pozostałym zakresie postępowanie umorzył,
- w pkt IV w oparciu o art. 577 kpk początek wykonania kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt I wyroku określił na dzień 4 lipca 2018 r.

Na koniec (w pkt IV oraz V) Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. P. zwrot kosztów obrony udzielonej skazanemu z urzędu oraz zwolnił podsądnego z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych (k. 70-71).

Ponadto Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2019 r. zmienił rozstrzygnięcie zawarte w pkt IV wyroku łącznego w ten sposób, że dodatkowo na poczet wykonania kary łącznej pozbawienia wolności z pkt I wyroku zaliczył okres odbycia kary pozbawienia wolności ze sprawy VIII K 274/16 od 5 maja 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r. (k. 100).

Powyższy wyrok zaskarżył oskarżyciel publiczny w całości na niekorzyść skazanego. Apelujący wskazał na zarzut obrazy prawa materialnego, a mianowicie art. 85 § 1 kk.

Podnosząc tak, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania w przedmiocie wyroku łącznego na zasadzie art. 572 kpk (k. 82-85).

Obrońca skazanego złożył odpowiedź na apelację prokuratorską, w której krytycznie odniósł się do zarzutów podniesionych przez oskarżyciela publicznego. Obrońca wniósł o utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku i nieuwzględnienie apelacji w całości, ewentualnie o zmianę wyroku poprzez wymierzenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności w oparciu o art. 87 § 2 kk. Nadto zgłosił, podtrzymany na rozprawie apelacyjnej, wniosek o zasądzenie na rzecz obrońcy z urzędu kosztów obrony w postępowaniu apelacyjnym w całości z uwagi na ich nieuiszczenie przez skazanego nawet w części (k. 119-121).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się niezasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należało, że przeprowadzone przez Sąd I instancji postępowanie dowodowe było prawidłowe. Stwierdzono tak po zbadaniu, że ujawniony na etapie rozpoznawczym materiał dowodowy został poddany wystarczającej analizie. Nie budziło zatem wątpliwości, że sytuacja P. N., a w tym przede wszystkim jego dotychczasowa karalność, została rozpoznana wszechstronnie i zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy. Nie budziły przy tym zastrzeżeń wnioski Sądu I instancji co do stwierdzenia realnego zbiegu przestępstw, a w konsekwencji, możliwości orzeczenia kary pozbawienia wolności po połączeniu kar z dwóch wyroków.

W pierwszej kolejności przeanalizowania wymagała kwestia możliwości połączenia jednostkowej kary sekwencyjnej orzeczonej na podstawie art. 37b kk wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie VIII K 274/16 z karą jednostkową pozbawienia wolności wymierzoną skazanemu wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie VIII K 529/17. Wniesiony przez prokuratora środek odwoławczy opierał się bowiem na założeniu, że taki sposób łączenia kar był niedopuszczalny. Sąd Okręgowy nie zgodził się z apelującym i stanął na stanowisku, że kara sekwencyjna wymierzana w oparciu o art. 37b kk może być przedmiotem postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego i podlegać łączeniu nie tylko w oparciu o przepis art. 87 § 2 kk, jak uważa prokurator ale też może być łączona w karę pozbawienia wolności na zasadach ogólnych z art. 87 § 1 kk. Prokurator na poparcie swego stanowiska przedstawił orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., sygn. II KK 155/18, w którym sformułowano następującą tezę: "Bezsprzecznie kara sekwencyjna pozbawienia wolności i ograniczenia wolności wymierzona zostaje w oparciu o art. 37b KK jako jedna kara. Nie można jej traktować jako dwóch odrębnych i niezależnych skazań na kary określone w art. 32 pkt 2 KK i art. 32 pkt 3 KK. Ta ustawowa nierozzerwalność obu kar wymierzonych za jeden czyn, powoduje że ewentualna kara łączna nie jest wymierzana w oparciu o art. 87 § 1 KK, lecz szczególny dla tego rodzaju kary przepis art. 87 § 2 KK." Niestety w apelacji skarżący nie zdecydował się na własne rozważania prawne na podniesiony temat, a byłyby one oczekiwane w sytuacji gdy wspomniana regulacja łączenia kar sekwencyjnych z art. 87 § 2 kk nie znajduje zastosowania w kontrolowanej sprawie.

Sąd odwoławczy przeanalizował bowiem możliwości zastosowania w niniejszej sprawie art. 87 § 2 kk ze skutkiem negatywnym. Po pierwsze, już samo literalne brzmienie tego przepisu prowadzi do jednoznacznego wniosku, że może on znaleźć zastosowanie jedynie w sytuacji kiedy wobec skazanego zostały orzeczone co najmniej dwie kary pozbawienia wolności oraz co najmniej dwie kary ograniczenia wolności. Ponadto ewentualny wymiar kary łącznej w takiej sytuacji nie może przekroczyć dla kary pozbawienia wolności – 6 miesięcy, a dla kary ograniczenia wolności – 2 lat. Warto dodać również, że sąd nawet w przypadku spełnienia powyżej podanych dwóch przesłanek nie jest zobligowany do orzekania kary łącznej na podstawie omawianego w tym miejscu przepisu. Jest to bowiem instytucja fakultatywna i przykładowo w sytuacji kiedy sąd dojdzie do wniosku, że tak ukształtowana kara łączna nie spełni wszystkich celów kary może odstąpić od wymierzenia kary łącznej o charakterze mieszanym (por. Komentarz do

Kodeksu karnego pod red. P. Hofmańskiego, L.K Paprzyckiego i A. Sakowicza, Teza 8 do art. 87 Stan prawny 2016.05.23, LEX) . Wyjaśnienia wymaga również, że przepis art. 87 § 2 kk nie dotyczy wyłącznie przypadku kiedy obie kary jednostkowe zostały orzeczone na podstawie art. 37b kk, ale także może znaleźć zastosowanie w sytuacji kiedy mamy do czynienia z jedną karą wymierzoną na podstawie art. 37b kk oraz dwoma innymi karami jednostkowymi (co najmniej jedną karą pozbawienia wolności oraz jedną ograniczenia wolności).

Niemniej jednak powyższe rozważania mają w tej sprawie charakter wyłącznie teoretyczny, ponieważ P. N. został skazany na karę sekwencyjną oraz dodatkowo jedną karą pozbawienia wolności (wyrokami, które nadawały się do połączenia w sprawie o wydanie wyroku łącznego), a więc nie został spełniony warunek z art. 87 § 2 kk, jednoczesnego istnienia dwóch kar pozbawienia wolności oraz dwóch kar ograniczenia wolności.

Zdaniem Sądu Okręgowego taka sytuacja jak zaistniała w rozpatrywanej sprawie, a więc w przypadku niespełnienia wszystkich przesłanek zastosowania art. 87 § 2 kk, sprawia, że sąd orzekający bada czy orzeczone kary różnorodnjowe, tj. kary pozbawienia wolności i kara ograniczenia wolności podlegają łączeniu przy zastosowaniu normy przewidzianej w art. 87 § 1 kk. Zasady ogólne łączenia różnorodnjowych kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności przewidują zaś przeliczenie kary ograniczenia wolności na karę pozbawienia wolności przy przyjęciu, że miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności (P. Kardas, [w:] W. Wróbel i A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część ogólna, tom I, część II, wydanie V, Lex).

Zdaniem Sądu odwoławczego wykładnia systemowa i funkcjonalna art. 85 § 1 kk w powiązaniu z art. 87 § 1 kk prowadzą do wniosku, że intencją ustawodawcy tworzącego w art. 37b Kodeksu karnego karę tzw. mieszaną, składającą się z dwóch rodzajów kar (pozbawienia i ograniczenia wolności) było umożliwienie łączenia również tego rodzaju sankcji. Priorytet stanowi tu oczywiście art. 87 § 2 kk jako *lex specialis*, jednak w przypadku gdy nie można by utworzyć osobno kary łącznej pozbawienia wolności i kary łącznej ograniczenia wolności, o czym była już mowa powyżej, to przyjmując stanowisko oskarżyciela publicznego, skazany byłby pozbawiony możliwości wydania wobec niego kary łącznej wedle zasad łączenia z art. 87 § 1 kk (vide: Kodeks karny. Komentarz pod red. Konarska-Wrżosek V., Lach A., Lachowski J., Oczkowski T., Zgoliński I., Ziółkowska A., opublikowany:

WKP, 2018, Teza 3 do art. 87). Tego rodzaju luka prawna byłaby nieracjonalna i całkowicie niezrozumiała. Jaskrawym przypadkiem, zaprzeczającym teorii lansowanej przez prokuratora, a w ogóle nie rozważanym przez Sąd Najwyższy we wskazanym w apelacji krótkim opracowaniu do wyroku z dnia 29 maja 2018 r. (sygn. II KK 155/18) jest sytuacja gdy kara ograniczenia wolności wchodząca w skład kary kombinowanej, nienadająca się do połączenia w trybie art. 87 § 2 kk została zamieniona na karę zastępczą pozbawienia wolności. Wówczas, co należy kategorycznie stwierdzić, odpadła już idea oddziaływania na sprawcę za pomocą wykonywania kary w warunkach wolnościowych, po odbyciu krótkoterminowej kary pozbawienia wolności, skoro do odbycia w zamian kary ograniczenia wolności pozostaje wyłącznie kara o charakterze izolacyjnym. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest wtedy jakichkolwiek przeszkód materialnoprawnych aby sięgnąć po regulacje z art. 87 § 1 kk i połączyć kary pozbawienia wolności z karą ograniczenia wolności, która podlega wykonaniu jako zastępcza kara pozbawienia wolności. Właśnie zaś taki przypadek zachodził w przedmiotowej sprawie.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd odwoławczy zaaprobował stanowisko Sądu Rejonowego, zgodnie z którym w stosunku do P. N. spełnione zostały przesłanki do wydania wyroku łącznego. Słusznie Sąd I instancji postąpił dokonując przeliczenia kary ograniczenia wolności zgodnie z brzmieniem art. 87 § 1 kk (na 4 miesiące pozbawienia wolności) i łącząc w ten sposób tak określoną karę oraz karę 3 miesięcy pozbawienia wolności (również orzeczoną na podstawie wyroku wydanego w sprawie VIII K 274/16) z karą jednostkową pozbawienia wolności ze sprawy VIII K 529/17. Natomiast analiza uzasadnienia wyroku Sądu I instancji doprowadziła do wniosku, że ten nie ustrzegł się błędu przy określeniu granic możliwej do orzeczenia w stosunku do P. N. kary łącznej. Sąd Rejonowy bowiem nieprawidłowo przyjął, że możliwe było orzeczenie kary łącznej od 10 miesięcy pozbawienia wolności do 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Tymczasem suma kar podlegających łączeniu wynosiła 1 rok i 5 miesięcy pozbawienia wolności (kara 7 miesięcy pozbawienia wolności za sprawę VIII K 274/16 z uwzględnieniem dokonanego przeliczenia kary ograniczenia wolności na karę pozbawienia wolności oraz kara 10 miesięcy pozbawienia wolności ze sprawy VIII K 529/17). Wobec tego prawidłowo należało wskazać, że w przedmiotowej sprawie możliwe było wymierzenie

kary łącznej od 10 miesięcy pozbawienia wolności do 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Powyższe uchybienie nie wpłynęło jednak na zasadność orzeczenia kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności, ponieważ tak ukształtowana kara mieściła się w prawidłowo określonych granicach wymiaru kary łącznej.

Sąd Okręgowy z urzędu rozważył również prawidłowość rozstrzygnięcia o karze łącznej i zbadał ją pod kątem współmierności.

Właściwym będzie w tym miejscu przypomnienie, że rażąca niewspółmierność orzeczonej kary zachodzi wtedy, „gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy – gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (vide: wyrok SN z 11 kwietnia 1985r. V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę ocen co do jej wymiaru, ale różnice tak zasadniczej natury, że karą dotychczas wymierzoną nazwać można by niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować (vide: wyrok SN z 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, OSNKW 1995/5-6/33).

Przykładając powyższe do okoliczności kontrolowanego przypadku, a ponadto uwzględniając specyfikę orzekania co do kar łącznych, należało stwierdzić, że wymierzona skazanemu P. N. kara łączna 1 roku pozbawienia wolności nie mogła zostać uznana za niewspółmierną, odbiegając zaledwie o 2 miesiące od zasady pełnej absorpcji.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że żaden przepis prawa nie nakazuje sądowi by wymierzając kary łączną dawał prymat właśnie zasadzie absorpcji, która nakazuje kształtować karę łączną na poziomie zbliżonym do wysokości najwyższej spośród kar jednostkowych, skutkując pochłonięciem pozostałych kar jednostkowych. Wprost przeciwnie, art. 569 § 1 kpk odsyła do przepisów materialnych dotyczących wymierzania kary łącznej, które określają, że karę łączną wymierza się w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając przy karze pozbawienia wolności 20 lat (to obecnie górna granica kary łącznej pozbawienia wolności z art. 86 § 1 kk – dop. SO), z wyjątkami określonymi w art. 88 kk. Stwierdzić wręcz należy, jak to słusznie podkreślił Sąd Rejonowy, że zasadę absorpcji stosuje się przy wymiarze kary łącznej wyjątkowo, gdy związek zbiegających się przestępstw jest tak ścisły, że upodabnia je do jednego przestępstwa, jak w przypadku pomijalnego zbiegu przestępstw lub ciągu przestępstw, gdy nie potrzeba podwyższać progu represji karnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21.12.2015 r., sygn.. II AKa 206/15, LEX nr 1962890). Natomiast podkreślić trzeba, że wymiar kary łącznej jest działalnością racjonalną, polegającą na oznaczaniu kary odpowiednio do stopnia związku podmiotowo-przedmiotowego między zbiegającymi się realnie przestępstwami. Nie służy to ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich dopuściła się osoba skazana. Celem kary łącznej, również po nowelizacji ustawy karnej od dnia 1 lipca 2015 r., jest zapobieganie sytuacji, w której skazany pociągany do odpowiedzialności karnej odrębnie za każde z popełnionych przestępstw, pozostających w zbiegu realnym, znajduje się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary, niż sprawca, który za takie przestępstwa odpowiada w jednym postępowaniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 marca 2013 r., II AKa 52/13, KZS 2013/6/82).

Sąd II instancji nie miał wątpliwości, że w sprawie skazanego P. N. nie było podstaw do jednego ze skrajnych rozstrzygnięć, tj. w oparciu o dyrektywę kumulacji czy absorpcji. Wynikało to zarówno z analizy dyrektyw prewencyjnych, ogólnej i szczególnej, jak i oceny związku między poszczególnymi przestępstwami (przedmiotowego i czasowego). Mając to na względzie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do ich zastosowania. Przyjął za organem orzekającym w pierwszej instancji, że właściwe będzie zastosowanie zasady absorpcji. To jest dyrektywa, która stwarza podstawy do orzeczenia kary łącznej w granicach adekwatnych z punktu widzenia zasad prewencji ogólnej i prewencji szczególnej, przy uwzględnieniu zasady racjonalizacji jako podstawowego celu wymiaru kary łącznej oraz zasady humanitaryzmu w stosowaniu kar i środków karnych, a także zasady poszanowania godności człowieka określonej w art. 3 kk. Częściowa absorpcja z jednej strony pozwala unikać nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw, z drugiej nie dopuszcza do kumulacji dolegliwości wynikających z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia wspomnianych wyżej zasad racjonalności wymiaru kary i humanitaryzmu stosowania kar i środków karnych, do czego

prowadziłoby w tym przypadku oparcie wymiaru kary łącznej na dyrektywie kumulacji (por. Komentarz P. Kardasa do art. 86 kk [w:] *ibidem*).

Sąd Okręgowy oceniając współmierność orzeczonej kary łącznej miał na uwadze, że pomiędzy przestępstwami, będącymi podstawą wyroków jednostkowych podlegających połączeniu, istniała wysoka zbieżność rodzajowa, która niewątpliwie miała wpływ na wymiar kary łącznej. Jednakże związek ten choć istotny nie uzasadniał zastosowania zasady pełnej absorpcji. Z kolei związek czasowy pomiędzy poszczególnymi czynami zabronionymi nie był szczególnie bliski (przestępstwa zostały popełnione w odstępie prawie 2 lat). Nie sposób więc przyjąć, że zbieżność rodzajowa oraz dość daleki związek czasowy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami upodabniały wszystkie czyny do jednego przestępstwa. Apelujący co prawda nie podnosił zarzutów związanych z błędnym ustaleniem związku podmiotowo-przedmiotowego pomiędzy poszczególnymi przestępstwami, jednakże Sąd Okręgowy czyniąc rozważania na temat niewspółmierności wymierzonej kary odniósł się także do tego aspektu kary łącznej.

Sąd Okręgowy uważa też, że istotnie należy zaakcentować fakt, iż celem kary łącznej nie jest premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez likwidację w postępowaniu wykonawczym ich swoistej, wynikającej z kilkakrotnych skazań, konkurencji. Popełnienie więcej niż jednego przestępstwa jest zaś okolicznością, przemawiającą za orzekaniem kary łącznej surowszej. Ta okoliczność wskazuje bowiem na posunięty stopień demoralizacji skazanego, dla którego wejście w konflikt z prawem nie miało wcale jednorazowego, przypadkowego charakteru, ale stało się wręcz sposobem na życie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 listopada 2012 r., II AKo 129/12, LEX nr 1236007).

Jak wynika z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń, P. N. jest wielokrotnym sprawcą przestępstw (vide KRK k. 41-43). Korzystał on także wcześniej z instytucji łączenia kar w wyrokach łącznych, co niestety nie spowodowało, że zaprzestał popełniać przestępstwa. Jego postępowanie cechuje zatem wyraźna powtarzalność społecznych zachowań. Co więcej, z analizy karty karnej skazanego wynika, że „wyspecjalizował” się on w dokonywaniu przestępstw przeciwko mieniu. Wszystko to pociągało za sobą wnioski o celowości w tym konkretnym przypadku umniejszenia wpływu reguły absorpcji na wymiar kary łącznej. Zwiększało natomiast nacisk na potrzebę uwzględnienia w wyraźnym stopniu zasady kumulacji. Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji przy orzekaniu wobec skazanego kary łącznej prawidłowo zastosował zasadę asperacji (czyli częściowej absorpcji i częściowej kumulacji). W sytuacji, gdzie suma wymierzonych kar pozbawienia wolności za poszczególne czyny objęte węzłem wyroku łącznego wynosiła 1 rok i 5 miesięcy pozbawienia wolności, a najwyższa z kar podlegających łączeniu to 10 miesięcy pozbawienia wolności (wymiar kary ze sprawy o sygn. VIII K 529/17), Sąd i tak łagodnie wymierzył jako łączną karę 1 roku pozbawienia wolności. W przypadku tego skazanego nie ujawniły się zaś żadne okoliczności, które wymagałyby w większym rozmiarze uwzględnienia zasady absorpcji. I to w stopniu znaczącym, gdyż dysproporcja między karą wymierzoną, a tą którą można byłoby określić mianem wzorcowej, jak wyżej podkreślano, musi być rażąca.

Uznać również należało, że łagodzeniu orzeczonej kary łącznej sprzeciwiały się względy prewencji ogólnej. Wobec skazanego orzeczono dotąd kary aż jedenastoma wyrokami za przestępstwa umyślne, odbywał on też kary o charakterze izolacyjnym. Wszystko to świadczy o tym, że skazany lekceważył normy porządku prawnego i przejawia wyraźną demoralizację.

Sąd Okręgowy uznał zatem, że Sąd niższej instancji prawidłowo wywiązał się ze swego obowiązku badania oraz uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść podsądnego. Stosownie do art. 85a kk wziął bowiem pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Jak już wyżej zaznaczono, dotychczasowe skazania oraz zlekceważenie wartości orzeczonej pierwotnie kary ograniczenia wolności jako elementu kary tzw. kombinowanej z art. 37b kk, spowodowały, że w przypadku skazanego P. N. zasadna była kara łączna pozbawienia wolności z art. 87 § 1 kk.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że orzeczona w zaskarżonym wyroku kara łączna i jej wymiar były słuszne. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, o czym orzekł w pkt 2.

W toku kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia Sąd odwoławczy dostrzegł z urzędu oczywiste omyłki pisarskie, które na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk sprostował w pkt 1 wyroku poprzez:

- dodanie w pkt 5, że wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu połączono również karą pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem tegoż Sądu Rejonowego z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie o sygn. VIII K 1480/12,

- wskazanie w pkt 7 właściwej kwalifikacji prawnej czynu zastępując „z art. 278 § 1 kk” kwalifikacją „z art. 278 § 1 kk i art. 288 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i art. 64 § 1 kk” oraz wskazanie poprawnej daty czynu w miejsce „ od 1 do 4.05.2017 r.” przyjmując „od 1 do 3.05.2017 r.”.

W związku z tym, że w zaskarżonym wyroku mylnie przedstawiono okoliczności dotyczące skazań, które to wynikały jasno z treści samych orzeczeń, pomyłki te, o charakterze oczywistym wymagały sprostowania.

W pkt 3 wyroku, na podstawie § 17 ust. 5 oraz § 4 ust. 3 w zw. z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) Sąd zasądził na rzecz adw. J. P. kwotę 147,60 złotych (z VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

W punkcie 4 wyroku orzeczono o kosztach postępowania w II instancji. W sytuacji kiedy nieuwzględniony środek odwoławczy został wniesiony wyłącznie przez oskarżyciela publicznego Sąd Okręgowy działając w oparciu o art. 636 § 1 kpk kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążył Skarb Państwa.

Piotr Michalski Hanna Bartkowiak Leszek Matuszewski